

Hospik

Er zullen weinig Indië-veteranen zijn die nooit van Anton P. de Graaff hebben gehoord. Duizenden hebben zijn boeken gelezen, vele honderden hebben eraan meegewerkt door materiaal beschikbaar te stellen.

Het is een wonderlijk verhaal. De Graaff behoort, met mij, tot de meer dan honderdduizend Nederlandse militairen die in de jaren 1945-1949 naar Indië werden gezonden. Zijn bataljon arriveerde pas medio 1949 op Java en zou maar een paar maanden aan gevechtsoperaties deelnemen. Ze gingen ten koste van doden, gewonden en vermisten. Daarop volgde de wapenstilstand en einde van dat jaar de soevereiniteitsoverdracht aan Indonesië.

De Graaff was sergeant-gewondenverzorger – hospik – en maakte diverse gevechten van dichtbij mee. In zijn dagboek tekent hij zijn belevenissen op en geeft er zijn commentaar bij. Hij observeert scherp en waar hij plichtsverzuim ziet, ook bij officieren, is zijn oordeel hard en duidelijk.

Het dagboek werd in 1986 gepubliceerd. Ik schreef er een Ten Geleide bij en ik maakte de onderhandelingen mee die De Graaff met een aarzelende uitgever voerde. Een onterechte aarzeling: het boek beleefde zeven drukken en kreeg een uitstekende pers.

De heren worden bedankt was de sarcastische titel, maar het is de ondertitel die De Graaffs bedoeling het zuiverst weergeeft: *Met het vergeten leger in Indië*. Het zou zijn programma worden: aanhoudend aandacht vragen voor de Indië-veteranen, hun genegeerde geschiedenis en hun al te lichtvaardig beoordeelde prestaties.

De Graaff had zijn roeping gevonden. Kort geleden verscheen zijn zestiende en waarschijnlijk laatste boek, een serie die gevuld is met ervaringen van Indië-veteranen, soms anekdotisch, vaker aangrijpend en altijd het bewijs leverend hoe diep die enkele oorlogsjaren overzee een hele generatie voorgoed hebben getekend.

Het beste bewijs hiervan is Anton P. de Graaff zelf, een geslaagde zakenman, tot medio 2000 directeur-eigenaar van een internationale handelsonderneming, maar in zijn vrije tijd onvermoeid in de weer om stem te geven aan de velen die in hun laatste levensfase niet los blijken te zijn gekomen van de schokkende belevenissen in hun jonge jaren. Hij verdient het daarom ook buiten die gesloten kring met respect te worden genoemd. Bij deze. |